

Слайд 1 ДІАГНОСТИКА ГОТОВНОСТІ ДИТИНИ ДО ШКОЛИ

Слайд 2 План

1. Проблема психологічної готовності до навчання в школі

Слайд 3 Проблема готовності до школи включає педагогічний та психологічний аспекти, тому виділяють педагогічну та психологічну готовність до школи.

Слайд 4 Педагогічна готовність до школи визначається рівнем володіння спеціальними знаннями, вміннями та навичками, необхідними для навчання у школі.

У Це навички:

У прямого та зворотного рахунку

У виконання елементарних математичних операцій

У впізнавання друкованих літер або читання

У копіювання літер

У переказ змісту текстів тощо.

Безумовно, володіння усіма цими навичками та вміннями може полегшити дитині перший етап шкільного навчання, засвоєння шкільної програми. Однак високий рівень педагогічної готовності сам по собі ще не може забезпечити достатньо успішного включення дитини до шкільного життя

Слайд 5 Психологічна готовність до школи – необхідний і достатній рівень психічного розвитку для освоєння шкільної навчальної програми в умовах навчання в колективі однолітків.

Необхідний та достатній рівень актуального розвитку має бути таким, щоб програма навчання потрапляла до зони найближчого розвитку дитини. Зона найближчого розвитку визначається тим, що дитина може досягти у співпраці з дорослим. Співпраця при цьому розуміється дуже широко: від питання, що наводить, до прямого показу вирішення завдання.

У Психологічна готовність до школи – це складне утворення, що являє собою цілісну систему взаємозалежних якостей:

У особливості мотивації

У сформованість механізмів довільної регуляції дій

У достатнього рівня пізнавального, інтелектуального і мовного розвитку

У певного типу відносин із дорослими і однолітками та ін.

Слайд 6 Як основні компоненти психологічної готовності до шкільного навчання виділяються:

У особистісна готовність

У розвиток довільної сфери (вольова готовність)

У інтелектуальна готовність

Особистісна готовність до навчання. Успішність шкільного навчання багато в чому визначається тим, наскільки дитина хоче вчитися, стати учнем, ходити до школи. Це нова система потреб, пов'язана із прагненням дитини стати школярем, виконувати нову, суспільно значущу діяльність, утворює внутрішню позицію школяра, яка є найважливішою складовою особистісної готовності до школи.

Спочатку ця позиція далеко не завжди пов'язана з повноцінним бажанням дитини вчитися, здобувати знання. Багатьох дітей залучають насамперед зовнішні атрибути шкільного життя: нова обстановка, яскраві портфелі, зошити, ручки та ін., бажання отримувати оцінки. І лише пізніше може виникнути бажання вчитися, дізнаватися у школі щось нове.

Розвиток довільної сфери. Шкільне життя вимагає від дитини дотримання великої кількості правил. Здатність підкорятися правилам і вимогам дорослого, вміння працювати за зразком – основні показники сформованості довільної поведінки. Її розвиток Д.Б. Ельконін вважав найважливішою складовою готовності до школи.

Інтелектуальна готовність до шкільного навчання. Зі вступом до школи дитина приступає до систематичного вивчення наук. Це потребує певного рівня пізнавального розвитку. Дитина має бути здатна стати на точку зору, відмінну від її власної, щоб засвоїти об'єктивні знання про світ, що не збігаються з його безпосередніми життєвими уявленнями.

Слайд 7 Основною метою психологічного обстеження дитини при прийомі до школи є виявлення актуального рівня та зони найближчого її психічного розвитку, а

також індивідуально-психологічних особливостей, специфіки поведінкових характеристик.

Тільки своєчасна діагностика може забезпечити надійний прогноз подальшого розвитку та навчання дитини, а також успішність побудови корекційно-розвивальної роботи, що призводить до повноцінного формування психологічної готовності дітей до навчання у школі

Слайд 8 Діагностична програма, метою якої є визначення психологічної готовності до шкільного навчання, має відповідати таким вимогам:

- **У** обстеження не може бути занадто тривалим, т.к. воно має вписуватися в часові рамки запису дітей до школи (квітень – травень);
- **У** методики повинні давати відомості про мотиваційну готовність дітей до школи;
- **У** програма обстеження має містити необхідні та достатні компоненти для висновку про готовність дитини до школи.

Слайд 9 В старшому дошкільному віці (5,5-7 років) відбувається швидкий розвиток і перебудова в роботі всіх фізіологічних систем організму дитини: нервової, серцево-судинної, ендокринної, опорно-рухової.

Зростає зріст, маса, змінюються пропорції тіла. Відбуваються суттєві зміни у вищій нервовій діяльності. За своїми характеристиками головний мозок шестирічної дитини наближається до показників мозку дорослої людини. Організм дитини в період від 5,5 до 7 років свідчить про готовність переходу на більш високий рівень вікового розвитку, що передбачає більш інтенсивні розумові і фізичні навантаження, пов'язані з систематичним шкільним навчанням. Формується фізіологічна готовність дитини до шкільного навчання.

Старший дошкільний вік відіграє особливу роль в психічному розвитку дитини: в цей період життя починають формуватися нові психічні механізми діяльності і поведінки.

Слайд 9 В цьому віці закладаються основи майбутньої особистості:

- **У** формується стійка система мотивів;
- **У** зароджуються нові соціальні потреби (потреба в повазі і визнанні дорослого, бажання виконувати важливі для інших «дорослі» справи, бути дорослим;

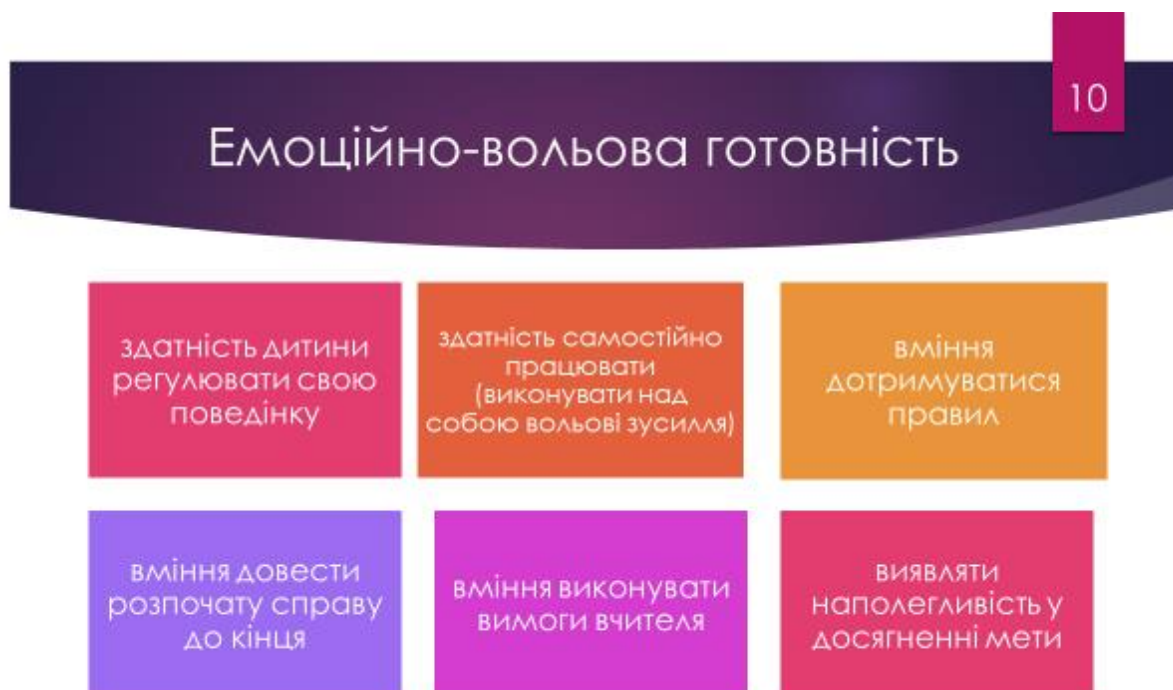
- **У** потреба у визнанні серед однолітків: у старших дошкільників активно проявляється цікавість до колективних форм діяльності і в той же час – прагнення у грі і в інших видах діяльності бути першим, кращим;

- **У** з'являється потреба діяти у відповідності з усталеними правилами і етичними нормами;

- **У** виникає новий (опосередкований) тип мотивації – основа довільної поведінки;

-**У** дитина засвоює визначену систему соціальних цінностей, моральних норм і правил поведінки в суспільстві, в деяких ситуаціях вона вже може стримувати свої безпосередні бажання і діяти не так, як хочеться в даний момент, а так, як потрібно.

На сьомому році життя дитина починає усвідомлювати своє місце серед інших людей, у неї формується внутрішня соціальна позиція і прагнення до відповідної їй потребам нової соціальної ролі. Дитина починає усвідомлювати і узагальнювати свої переживання, формується стійка самооцінка і відповідне їй ставлення до успіху і невдачі в діяльності (для одних характерне прагнення до успіху і високих досягнень, а для інших важливіше всього уникнути невдач і неприємних переживань).

Розумова готовність:

11

загальний рівень
розумового
розвитку

володіння
певними
уміннями і
навичками

обізнаність з
елементами
оточуючого світу

рівень
запам'ятовування
матеріалу

рівень розвитку
мовлення

Психологічна готовність:

12

перехід від
сюжетно-рольової
гри до навчальної
діяльності;

вміння
спілкуватися з
однолітками;

готовність
спілкуватися з
дорослими;

узгодження своїх
дій з діями класу

Ознаки неготовності дитини до школи:

- ▶ висока стомлюваність дитини
- ▶ знижена активність
- ▶ роздратованість
- ▶ надмірна неуважність, непосидючість чи загальмованість
- ▶ вразливість, плаксивість, упертість
- ▶ головні болі, запаморочення, поганий апетит, нудота, безпричинний підйом температури
- ▶ несприймання різких звуків, задухи, спеки, холоду, пітливості, алергічні реакції

13

Портрет першокласника, не готового йти до школи:

14

- ▶ надмірна грайливість;
- ▶ небажання контактувати з дорослими;
- ▶ затримка мовного розвитку і бідний словниковий запас;
- ▶ низький рівень знань про навколишній світ;
- ▶ невміння зробити узагальнення, класифікувати, виділити подібність, розбіжність;
- ▶ недостатня самостійність;
- ▶ безконтрольність поведінки, гіперактивність.

Портрет першокласника, не готового йти до школи:

15

- ▶ невміння спілкуватися з однолітками;
- ▶ невміння зосередитися на завданні;
- ▶ труднощі сприйняття словесної інструкції;
- ▶ поганий розвиток тонко координованих рухів руки, зорово-моторної координації (невміння виконувати різні графічні завдання, маніпулювати дрібними предметами).

Слайд 16 Фізіологічна готовність до школи

Υ Визначається рівнем розвитку основних функціональних систем організму дитини та станом її здоров'я. **Υ** Оцінку фізіологічної готовності дітей до систематичного навчання в школі визначають медики за окремими критеріями. **Υ** При формуванні та діагностиці психологічної готовності до школи необхідно враховувати рівень фізіологічного розвитку та стан здоров'я дитини.

З початком шкільного навчання зростає навантаження на організм дитини. Систематична навчальна робота, великий об'єм нової інформації, необхідність довготривалого збереження вимушеної пози, зміна звичного режиму дня, перебування в великому шкільному колективі потребують значного напруження розумових і фізичних сил маленького школяра.

Чи готовий організм шести-семилітньої дитини до такого навантаження?

Багато численні дослідження фізіологів говорять про те, що у віці 5-7 років відбувається суттєва перебудова всіх фізіологічних систем дитячого організму. До початку шкільного навчання ця перебудова ще не закінчена, і в шкільні роки продовжується активний фізіологічний розвиток. Тому вчені роблять висновок: з одного боку, за своїми функціональними характеристиками організм дитини 6-7 років готовий до систематичного шкільного навчання, в той час він дуже чутливий до несприятливих впливів зовнішнього середовища, особливо до надмірного розумового і фізичного напруження. Чим молодша дитина, тим складніше їй впоратися зі шкільними навантаженнями, тим вища ймовірність появи відхилень в її здоров'ї.

Потрібно пам'ятати про те, що всі діти розвиваються по-різному, фактичний вік дитини не завжди відповідає біологічному: одна дитина в 6 років за своїм фізичним розвитком готова до систематичного навчання, а іншій і в 7 років шкільне навантаження буде не під силу.

Всі діти, які вступають до 1 класу, обов'язково проходять медичне обстеження, на основі якого робиться висновок про функціональну готовність до навчання в школі. Дитина вважається готовою до шкільного навчання, якщо за фізичним і біологічним розвитком вона відповідає формальному віку чи випереджує його і не має медичних протипоказань.

Критерії фізіологічної готовності дітей до навчання в школі

1. Рівень фізичного розвитку.
2. Рівень біологічного розвитку.
3. Стан здоров'я.

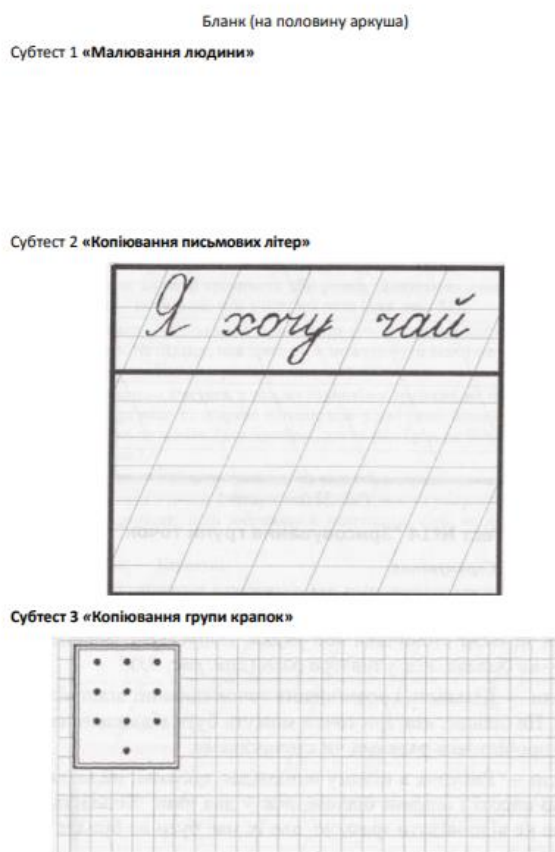
Слайд 17 Тест шкільної зрілості Керна-Ірасека

Часто для діагностики знань дітей, що готуються йти в перший клас, використовують тест Керна-Ірасека. Цей тест дозволяє батькам зрозуміти чи готова їх дитина до школи.

Орієнтаційний тест шкільної зрілості Ірасека є модифікацією тесту А.Керна, складається з трьох завдань: наслідування письмовим буквам, змальовування групи точок, малювання чоловічої фігури за уявленням.

Результат оцінюють за п'ятибальною системою, а потім обчислюють сумарний підсумок усіх трьох завдань. Ця методика дозволяє визначити рівень розвитку дрібної моторики, схильність до оволодіння навичками письма, рівень розвитку координації рухів руки і просторової орієнтації.

Виявляє загальний рівень психічного розвитку, рівень розвитку мислення, вміння слухати, виконувати завдання за зразком, довільність психічної діяльності.

Слайд 18 У 1. Намалювати людину (чоловіка)

Дітей просять намалювати чоловіка так, аби було видно і його ноги, для того, аби оцінити, як дитина дотримується пропорцій при малюванні людини. Важливо звернути увагу на те, як дитина малює деталі, обличчя, елементи одягу. Під час малювання неприпустимо поправляти дитини ("ти забув намалювати вуха"), дорослий мовчки спостерігає .

Оцінювання проводиться таким чином за п'ятибальною системою

1 бал: намальована чоловіча постать (елементи чоловічого одягу), є голова, тулуб, кінцівки; голова і тулуб з'єднані шиєю, вона не повинна бути більша за тулуб; голова менша аніж тулуб; на голові – волосся, можливий головний убір, вуха; на обличчі – очі, ніс, рот; руки мають кисті з п'ятьма пальцями; ноги відігнуті (є ступня

або черевик); фігура намальована синтетичним способом (контур цільний, ноги і руки ніби ростуть з тулуба, а не прикріплені до нього).

2 бали: виконання всіх вимог, крім синтетичного способу малювання, або якщо присутній синтетичний спосіб, але не намальовані 3 деталі: шия, волосся, пальці; обличчя повністю промальовано.

3 бали: фігура має голову, тулуб, кінцівки (руки і ноги намальовані двома лініями); можуть бути відсутні: шия, вуха, волосся, одяг, пальці на руках, ступні на ногах.

4 бали: примітивний малюнок з головою і тулубом, руки і ноги не промальовані, можуть бути у вигляді однієї лінії.

5 балів: відсутність чіткого зображення тулуба, немає кінцівок; каракулі.

У 2. Скопіювати зразок

Багато батьків думають, що це завдання має за мету перевірити, чи може дитина писати писаними буквами, але це не так. Тест спрямований на виявлення вміння копіювати, витримувати пропорції, бачити рядок, вичленити окремі слова. Дається зразок, необхідно написати точно так само. Наприклад: я сиджу, їй дали чай, I am sitting.

Оцінювання

1 бал: добре і повністю скопійований зразок; букви можуть бути дещо більші аніж зразок, але не в два рази; перша буква – велика; фраза складається з трьох слів, їх розташування на аркуші горизонтальне (можливо невелике відхилення від горизонталі).

2 бали: зразок скопійовано розбірливо; розмір букв і горизонтальне положення не враховується (буква може бути більшою, рядок може «втікати» вгору або вниз).

3 бали: напис розбитий на три частини, можна зрозуміти хоча б чотири літери.

4 бали: зі зразком збігаються хоча б дві букви, видно рядок. 5 балів нерозбірливі каракулі, шаркання.

У 3. Змалювати крапки зі зразка

Необхідне точне відтворення, одна крапка може вийти за межі свого місця. (Крапки можуть бути в будь-якому порядку, можуть складати візерунок, частіше малюють по клітинках).

У зразку 10 крапок знаходяться на однаковій відстані одна від одної по вертикалі і по горизонталі.

Оцінювання

1 бал: точне копіювання зразка, допускаються невеликі відхилення від рядка або стовпця, зменшення малюнка, неприпустиме збільшення.

2 бали: кількість і розташування точок відповідають зразку, допускається відхилення до трьох точок на половину відстані між ними; точки можуть бути замінені кружечками.

3 бали: малюнок в цілому відповідає зразку, по висоті або ширині не перевищує його більше, ніж у 2 рази; число точок може не відповідати зразку, але їх не повинно бути більше 20 і менше 7; допускається розворот малюнка навіть на 180 градусів.

4 бали: малюнок складається з точок, але не відповідає зразку.

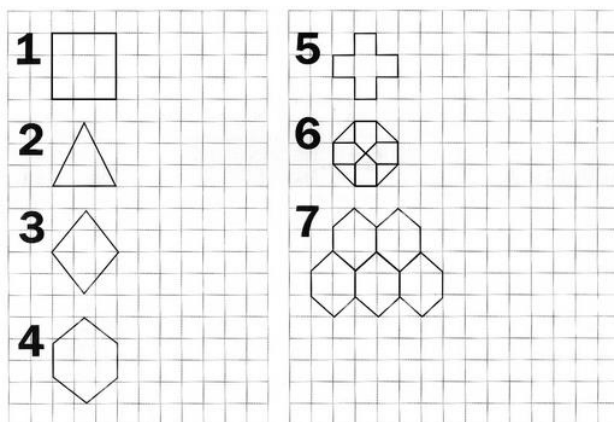
5 балів: каракулі, шаркання.

Після оцінки кожного завдання всі бали сумують.

Слайд 19 Якщо дитина набрала у сумі за усі три завдання:

- 3-6 балів – у неї високий рівень готовності до школи;
- 7-12 балів – середній рівень;
- 13-15 балів – низький рівень готовності, дитина потребує додаткового обстеження інтелекту і психічного розвитку.

Слайд 20 Тест Куглера

Мета: оцінка рівня розвитку дрібної моторики.

Інструкція: «Подивися на фігуру і намалюй таку ж ».

Процедура обстеження: тест складається з семи фігур, що ускладнюються, які дитина повинна самостійно намалювати. Фігури пред'являються по черзі по мірі виконання наступної.

Слайд 21 Оцінка результатів :

Фігура із зображенням хреста (5) обов'язково повинна бути виконана дитиною семи років. З нею справляються і шестирічні діти.

Незрілим до шкільного навчання вважається дитина, яка перед вступом до школи не може намалювати останніх три фігури (5, 6,7).

Висновки:

7 - високий рівень

6 - хороший

5 - середній

4 і менше - низький.

Слайд 22 Тест «Словниковий запас»

Для з'ясування наявного в дитини необхідного словникового запасу, що дає змогу успішно розпочати навчання, нами сконструйований опитувальник, що дає уявлення про наявність у словнику дитини іменників (знання узагальнюючих слів), прикметників, дієслів.

Обладнання: опитувальник для дитини, бланк фіксації результату.

Інструкція: «Зараз я ставитиму тобі різні запитання, ти уважно слухай і спробуй дати відповіді».

Слайд 23 *Зразковий опитувальник № 1 (назви предметів, що належать до різних значеннєвих груп):*

- Яких ти знаєш тварин (свійських і диких)?
- Яких ти знаєш птахів, риб, комах?
- Які ти знаєш дерева, квіти?
- Які ти знаєш овочі, фрукти, ягоди?
- Які ти знаєш меблі?
- Який ти знаєш посуд?
- Який ти знаєш одяг, взуття?

Слайд 24 Зразковий опитувальник № 2 (ознаки предметів).

Назвати якнайбільше ознак кожного з перерахованих нижче предметів з переобліком характерних для них величини, ваги, форми, кольору, смаку, запаху, температури, матеріалу, приналежності тощо. Наприклад: яблуко - ВЕЛИКЕ, ВАЖКЕ, КРУГЛЕ, ЧЕРВОНЕ, СОЛОДКЕ, АРОМАТНЕ, СВІЖЕ...; плаття – ДОВГЕ, ВОВНЯНЕ, ТЕПЛЕ, М'ЯКЕ, СІРЕ, В'ЯЗАНЕ, МАМИНЕ...

Стіл –

Стрічка –

Куртка –

Кавун –

Лимон –

Собака –

Заєць –

Слайд 25 Зразковий опитувальник № 3 (антоніми).

Назвати протилежні ознаки предметів, наприклад, ГАРНИЙ – ПОГАНИЙ. Тут не повинно бути відповідей на кшталт «добрий – недобрий». ДОБРИЙ, СТАРИЙ, ЧОРНИЙ, СВІТЛИЙ, ВЕЛИКИЙ, ДОВГИЙ, ВИСОКИЙ, ШИРОКИЙ, ТОВСТИЙ, ГОСТРИЙ, ВЕСЕЛИЙ, СМІЛИВИЙ, ШВИДКИЙ, ГАРЯЧИЙ, ГУСТИЙ, ХВОРИЙ.

Слайд 26 Зразковий опитувальник № 4 (для перевірки наявності у словнику дитини дієслів).

Що може робити ця тварина?

Собака (гавкає, грає, кусається, бавиться, служить...)

Кішка –

Вовк –

Ведмідь –

Заєць –

Змія –

Жаба –

Зверніть увагу на підібрані дитиною дієслова: чи будуть це тільки звичні слова (типу ЇСТЬ, СПИТЬ, ХОДИТЬ, ЛЕЖИТЬ, СТОЇТЬ) чи вона зуміє дати більш точні визначення діям тварин:

КРАДЕТЬСЯ, ХОВАЄТЬСЯ, РЯТУЄТЬСЯ, ХОВАЄТЬСЯ, ВИСТЕЖУЄ, ДОГАНЯЄ, ТІКАЄ, ПРИЧАЇВСЯ, КИНУВСЯ, ПІДСТРИБНУВ, СХОПИВ, ПІДНЯВ, ВИДЕРСЯ, ПІРНУВ, ЗЛЕТІВ, ШКРЕБЕТЬСЯ, ШАРУДИТЬ, ВИЗИРАЄ, СПОСТЕРІГАЄ тощо

Слайд 27 *Інтерпретація результату за тестом «Словниковий запас»:*

Результати виконання цих завдань дають можливість скласти загальне уявлення про багатство чи бідність словникового запасу дитини: одні діти назвуть, наприклад, безліч різних тварин, зокрема й «екзотичних», а інші обмежаться лише кішкою й собакою. Те саме стосується всіх інших значеннєвих груп предметів і частин мови.

Рівні розвитку:

Слабкий: називає 1–2 предмети, що відносяться до різних значеннєвих груп, не розуміє змісту завдання за наявності узагальнюючих слів, допускає багато помилок, підбираючи слова-ознаки, дії предметів і антоніми. (У подібних випадках потрібно негайно приступати до збагачення словникового запасу дитини, ніби наповнюючи конкретним змістом кожне з названих узагальнених понять. Крім реальних предметів, тут дуже широко можна використовувати і відповідні картинки.)

Середній: називає 3–4 предмети, що належать до різних значеннєвих груп, розуміє зміст завдання за наявності узагальнюючих слів, допускає 2–3 помилки, підбираючи слова-ознаки, дії предметів і антоніми.

Добрий: називає 5–6 предметів, що належать до різних значеннєвих груп, розуміє зміст завдання за наявності узагальнюючих слів, допускає 1–2 помилки в одному завданні, підбираючи слова-ознаки, дії предметів і антоніми.

Високий: називає всі предмети, що належать до різних значеннєвих груп, розуміє і швидко знаходить узагальнюючі слова, легко підбирає слова-ознаки і дії предметів, антоніми, не припускається помилок.

Слайд 28 **Методика «Внутрішня позиція школяра» (Н.І.Гуткіної)**

Тест застосовують для виявлення внутрішньої позиції школяра.

Внутрішню позицію школяра можна виявити у грі, але цей шлях займає багато часу. Тому гру можна замінити експериментальною бесідою, яка дає аналогічний результат. Бесіда включає питання, які допомагають побічним чином визначити

наявність пізнавальної і навчальної мотивації, а також культурний рівень середовища, в якому зростає дитина

Інструкція: експериментатор просить дитину відповісти на запитання:

1. Ти хочеш йти до школи?
2. Чи хочеш ти ще на один рік залишитися в дитячому садку(вдома)?
3. Які заняття тобі більш за все подобалися в дитячому садку? Чому?
4. Чи любиш ти, коли тобі читають книжки?
5. Ти сам просиш, щоб тобі прочитали книжку?
6. Які в тебе найулюбленіші книжки? Назви їх?
7. Чому ти хочеш йти до школи?
8. Чи прагнеш ти закінчити роботу, яка в тебе не виходить чи залишаєш її?
9. Тобі подобається шкільне приладдя?
10. Коли б тобі дозволили користуватися шкільним приладдям, а до школи дозволили б не йти, чи задовольняло б це тебе? Чому?
11. Якби ти зараз грав з друзями у школу, ким би ти хотів бути : вчителем чи учнем?
12. Коли ти граєш у школу, чого тобі хочеться: щоб урок був довшим чи перерва? Чому?

Інтерпретація результатів:

На запитання 1, 2 практично всі діти відповідають «Так», тому вони не є інформативними. Якщо дитина хоче йти до школи, то, як правило, вона відповідає на питання 2 незгодою залишитись ще на один рік в дитячому садку або вдома, і навпаки. Важливо звернути увагу на те, як дитина пояснює своє бажання йти до школи: «щоб навчитися читати, писати» тощо. Але деякі діти відповідають, що вони хочуть іти до школи тому, що їм «набридло в дитячому садку» чи «не хочеться спати після обіду», тобто бажання йти до школи не пов'язане із змістом навчальної діяльності чи зміною соціального статусу дитини.

Питання 3-6 спрямовані на з'ясування пізнавального інтересу опитуваного, а також рівня його розвитку. Деяке уявлення про дитину дає питання 6 (про улюблені книжки).

Відповідь на питання 8 дає уявлення про те, як дитина ставиться до труднощів у діяльності. Коли дитина ще не дуже бажає стати учнем, то її задовольняє ситуація, яка пропонується питанням 10, і навпаки. Якщо дитина бажає вчитися, то вона, як правило, у грі в школу обирає роль учня, пояснює це бажанням вчитися (питання 11), а також обирає варіант «щоб урок був довшим, ніж перерва», щоб більше займатися на уроці навчальною діяльністю (питання 12).

Аналіз відповідей на питання демонструє сформованість (+), чи не сформованість (-) внутрішньої позиції школяра.

Слайд 29 Тест «Аналогії»

Мета – дослідження мислення, здатності робити умовиводи за аналогією

Інструкція: дитині називають три слова. Два з них підходять один до одного, є парою. Дитина повинна назвати слово, що підходить за змістом до третього слова, тобто знаходить йому пару. Слова до тесту:

- Окунь – риба, а ромашка - ...? (квітка);
- Добро – зло, а день - ...? (ніч);
- Очі – зір, а вуха -...? (слух);
- Гриби – ліс, а пшениця - ...? (поле);
- Школа – вчитель, а лікарня - ...? (лікар);
- Книга – читати, а олівець -...? (малювати).

Аналіз результатів:

Високий рівень - 2 бали – якщо правильно підібрано 5-6 слів;

Середній рівень - 1 бал – якщо правильно підібрано 3-4 слова;

Низький рівень - 0 балів – якщо правильно підібрано 1-2 слова

Слайд 30 «Графічний диктант» Д.Б. Ельконіна

Графічний диктант, розроблений Д. Б. Ельконіним виявляє вміння уважно слухати, точно виконувати вказівки дорослого, орієнтуватися на аркуші паперу, самостійно діяти за завданням дорослого.

Для проведення буде потрібно аркуш паперу в клітинку (із зошита) з намальованими на ньому чотирма крапками, розташованими одна під одною. Відстань між крапками по вертикалі приблизно 8 клітинок.

Завдання

Перед дослідженням дорослий пояснює: *«Зараз ми будемо малювати візерунки, треба постаратися, щоб вони вийшли гарними і акуратними. Для цього потрібно уважно мене слухати і малювати так, як я буду говорити. Я буду говорити, на скільки клітинок і в яку сторону ти повинен провести лінію. Наступну лінію малюєш там, де закінчилася попередня. Пам'ятаєш, де в тебе права рука? Витягни її в бік, куди вона вказала? (На двері, на вікно, т.д.) Коли я скажу, що потрібно провести лінію направо, ти її проводиш до дверей (вибрати будь-який наочний орієнтир). Де ліва рука? Коли я скажу, що потрібно провести лінію наліво, згадай про руки (або будь-який орієнтир зліва). Тепер пробуємо малювати.»*

Перший візерунок — тренувальний, він не оцінюється, перевіряється, як дитина зрозуміла завдання. *«Постав олівець на першу крапку. Малюй, не відриваючи олівець від паперу: одна клітина вниз, одна клітина направо, одна клітина вгору, одна клітина направо, одна клітина вниз, далі продовжуй малювати такий же візерунок сам.»* Під час диктування потрібно робити паузи, щоб дитина встигла закінчити попереднє завдання. Візерунок не обов'язково продовжувати на всю ширину сторінки.

У процесі виконання можна підбадьорювати, але ніякі додаткові вказівки щодо виконання візерунка не даються. *«Малюємо наступний візерунок. Знайди наступну крапку, постав на неї олівець. Готовий? Одна клітина вгору, одна клітина направо, одна клітина вгору, одна клітина направо, одна клітина вниз, одна клітина направо, одна клітина вниз, одна клітина направо. А тепер сам продовж малювати той же візерунок.»*

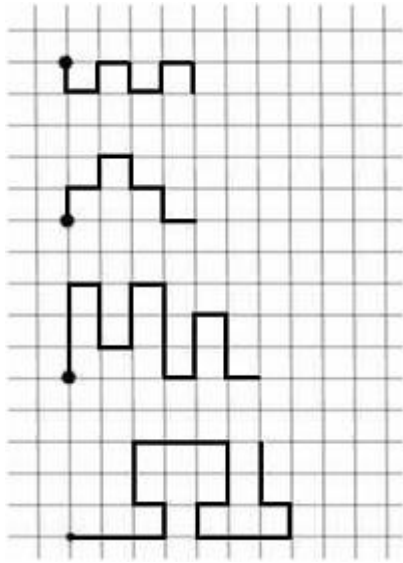
Через 2 хвилини починаємо виконувати наступне завдання з наступною крапкою. *«Увага! Три клітини вгору, одна клітина направо, дві клітини вниз, одна клітина направо, дві клітини вгору, одна клітина направо, три клітини вниз, одна клітина направо, дві клітини вгору, одна клітина направо, дві клітини вниз, одна клітина направо. Тепер сам продовжуй візерунок.»*

Через 2 хвилини — наступне завдання: *«Постав олівець на нижню точку. Увага! Три клітини направо, одна клітина вгору, одна клітина наліво, дві клітини вгору, три клітини направо, дві клітини вниз, одна клітина наліво, одна клітина вниз,*

три клітини направо, одна клітина вгору, одна клітина наліво, дві клітини вгору.

Тепер сам продовж візерунок. «

Повинні вийти наступні візерунки:

Оцінка результатів

Тренувальний візерунок не оцінюється. У кожному наступному візерунку розглядається точність відтворення завдання і вміння дитини самостійно продовжити візерунок.

Диктант:

- завдання вважається виконаним добре, якщо є точне відтворення (нерівність ліній, «тремтяча» лінія, «бруд» не знижують оцінку);
- якщо при відтворенні допущені 1-2 помилки — середній рівень;
- низька оцінка, якщо при відтворенні є лише подібність окремих елементів або схожість взагалі відсутня.

Продовження візерунку:

- якщо дитина змогла самостійно продовжити візерунок, без додаткових питань — завдання виконано добре;
- невпевненість дитини, допущені нею помилки при продовженні візерунка — середній рівень;
- якщо дитина відмовився продовжувати візерунок або не зміг намалювати жодної правильної лінії — низький рівень виконання.

Подібні диктанти можна перетворити в розвиваючу гру, з їх допомогою у дитини розвивається мислення, увага, вміння слухати вказівки, логіка.